

วิธีดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอปัญหาในการวิจัย แนวความคิดทางทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเรื่องความสำคัญทางการเมืองกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง วัตถุประสงค์ในการวิจัย และสมมติฐานที่โคกดาวไว้ในบทที่ ๑ นั้น เป็นแนวทางในการออกแบบวิจัยเพื่อใช้เป็นตัวแบบในการดำเนินการวิจัย

ข้อความที่น่าเสนอในบทนี้กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนโดยละเอียดทั้งในเชิงหลักการ และแนวทางปฏิบัติที่กระทำใ้จริงจากสภาวะการณ์ของพื้นที่ที่ทำการวิจัยเรื่องนี้ คือ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา การปรับขั้นตอนในบางส่วนนั้นพยายามให้กระทบกระเทือนระเบียบวิธีการวิจัยให้น้อยที่สุด

ดังนั้นในบทนี้จะเสนอหลักและการปฏิบัติจริงในการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกันไปตามลำดับ ดังนี้คือ

๑. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
๒. กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
๓. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๔. การทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือ
๕. วิธีการรวบรวมข้อมูล
๖. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลุ่มผลประโยชน์ภายใน เขตเทศบาลตำบลโนนสูงตามที่กำหนดไว้ในตารางออกแบบการวิจัย มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๓๐๐ คน จากจำนวนทั้งหมด ๑๒๐๑ คน

เนื่องจากการศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาที่มีนัยอ้างอิงถึงความรู้ความเข้าใจ ทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง ดังนั้น การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจึงคำนึงถึงเกณฑ์ความเป็นตัวแทนลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มผลประโยชน์ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ในด้านการดำเนินการคัดเลือก และการควบคุมด้านการปฏิบัติการสัมภาษณ์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ความเป็นตัวแทนของกลุ่ม ผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑. เลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งถือว่ากลุ่มดังกล่าวจะเป็นกลุ่ม ผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงได้ คือ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มลูกจ้าง และกรรมกร กลุ่มผู้ประกอบการค้าขายและธุรกิจ กลุ่มข้าราชการพลเรือน กลุ่มข้าราชการ ส่วนท้องถิ่น และกลุ่มผู้ใช้วิชาชีพ โดยใช้ขนาดตัวอย่างในเกณฑ์ไม่เกินร้อยละ ๒๕ ของ จำนวนประชากรทั้งหมด เพื่อต้องการค่าของความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ๐.๕ หรือมีค่า ความเชื่อถือได้ร้อยละ ๘๕^๑ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ได้จึงมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๓๐๐ คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๑๒๐๑ คน

---

^๑From A Method for Employing Sampling Techniques in Housing Surveys New York State Division of Housing (September, 1948) compiled by the Bureau of Research New York State Division of Housing and Community Renewal, Reproduced.

๒. ใช้สถิติที่จำแนกลักษณะต่าง ๆ จากสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหลักการกำหนดลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช่วิธีการสุ่มแบบหลายชั้นให้เป็นสัดส่วนตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และเพศ โดยถือว่าลักษณะดังกล่าวจะเป็นตัวแปรอิสระ (independent variables) ของความสำคัญทางการเมืองกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง

๓. แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงออกเป็นกลุ่ม ๆ (cluster) ให้มีลักษณะที่แตกต่างและคล้ายคลึงตามตัวแปรอิสระมากที่สุด (Heterogeneous and Homogeneous) ดังนี้

๓.๑ กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรเขตนานเพิ่ม เขตนานโนนหมั่น เขตโนนสูง และเขตนานบัว

๓.๒ กลุ่มลูกจ้างและกรรมกรจากเขตต่าง ๆ ดังนี้ คือ เขตทางรถไฟ เขตโรงสีนครทอง และเขตโรงเรียนเทศบาล ๑

๓.๓ กลุ่มผู้ประกอบการค้าขายและธุรกิจจากเขตต่าง ๆ คือ เขตวัดใหม่สุนทร เขตทางรถไฟ เขตโรงสีนครทอง เขตนานเพิ่ม เขตนานบัว เขตโนนหมั่น และเขตโนนสูง

๓.๔ กลุ่มข้าราชการพลเรือน ได้แก่กลุ่มข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจอำเภอโนนสูง ซึ่งตั้งอยู่ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง และกลุ่มข้าราชการพลเรือนประจำอำเภอโนนสูง

๓.๕ กลุ่มข้าราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มพนักงานเทศบาลของเทศบาลตำบลโนนสูง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานการสำรวจผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร (รอบที่ ๒) กรกฎาคม กันยายน ๒๕๑๕ (มพท., มปป.).

๓.๖ กลุ่มผู้ใช้วิชาชีพ ได้แก่ กลุ่มแพทย์ และพยาบาลประจำโรงพยาบาล
ประจำอำเภอ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลในสูง กลุ่มคณะครูและอาจารย์
ประจำโรงเรียนในสูงและโรงเรียนในสูง "ศรีธานี" ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ

๔. กำหนดการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic System) จากกลุ่ม
ตัวอย่างที่ไต่แมงออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้ว (cluster) โดยเลือกเอาเฉพาะผู้ที่มี
ภูมิลำเนาอยู่เฉพาะภายในเขตเทศบาลในสูงเท่านั้นและมีภูมิลำเนาก่อนหน้าที่ผู้วิจัย
จะลงมือวิจัยในเรื่องที่ศึกษานี้อย่างน้อยเป็นเวลา ๕ ปี และสุ่มเอาเฉพาะเลขคี่ เช่น
๕, ๗, ๙ เป็นต้น ตามหมายเลขทะเบียนบ้าน เพื่อความถูกต้องของการศึกษาในขั้น
ประสบการณ์ของผู้ตอบกับสภาพทางการเมืองของท้องถิ่นภายในเขตเทศบาลในสูง
และสภาพความเป็นจริงของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลในสูง
เป็นการหลีกเลี่ยงการตอบแบบเผลอสุ่มไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือแบบมีอคติ

ข้อที่น่าตระหนักเกี่ยวกับการดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประการหนึ่ง คือ
มีนักวิชาการเป็นจำนวนมากวิพากษ์วิจารณ์ว่าสถิติของทางราชการนั้นยังมีความคลาดเคลื่อน
จากความเป็นจริงอยู่เป็นอันมาก ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการรวบรวมข้อมูล
หากสมมติฐานนี้เป็นจริงย่อมจะมีผลทำให้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้
คลาดเคลื่อนจากการเป็นตัวแทนที่แท้จริงของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาล
ตำบลในสูงอยู่บ้าง ดังนั้นการตีความใด ๆ จากผลการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงกระทำ
ด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงลักษณะต่าง ๆ ดังที่ระบุในตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
ตามที่จะระบุไว้ในตารางที่ ๑ ของบทต่อไปเป็นฐานสำคัญ

ตัวแปรและกรณียามตัวแปร

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาเรื่องนี้ได้แก่ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ระดับ
รายได้ และเพศ

ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ทศนคติทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

หลักการในการจัดประเภทตัวแปรดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อที่จะให้เกิดความสะดวกในการวิเคราะห์ตามกรอบของแนวความคิด เหตุผลเชิงทฤษฎีและผลงานวิจัย ดังที่กล่าวถึงมาแล้วในบทที่ ๒-๕

ตัวแปรดังกล่าวนี้ กำหนดออกเป็นนครชนี (indicator) เพื่อให้สามารถวัดได้ในชั้นปฏิบัติการได้ดังต่อไปนี้ (ดูรายละเอียดของแบบสอบถามในภาคผนวก ง.)

๑. อายุ คือ อายุจริง ซึ่งใช้หลักเกณฑ์จากการพิจารณาสถิติอายุของประชากรไทยโดยทั่วไปแล้วเทียบเคียงกับสภาพความเป็นจริงของอายุของกลุ่มตัวอย่างภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง ศึกษาจากข้อมูลของฝ่ายงานทะเบียนราษฎร สำนักปลัดเทศบาลตำบลโนนสูง ภายหลังจากที่ได้ข้อมูลมาแล้วจึงนำมาจัดแบ่งเป็นช่วงชั้นโดยอาศัยโค้งปกติ (normal curve) แบ่งออกได้ ๓ ช่วงระยะ คือ กลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐-๓๕ ปี ถือได้ว่าเป็นกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อย กลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๓๖-๕๕ ปี ถือได้ว่าเป็นกลุ่มผู้ที่มีอายุอยู่ในระดับปานกลางหรือวัยกลางคน ส่วนกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๕๕ ปีขึ้นไป ถือได้ว่าเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ

นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ข้างต้นที่กล่าวแล้วเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างยังใช้การเริ่มระดับต่ำสุดที่อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์นี้ ยึดถือตามหลักสถิติและเสรีภาพของพลเมืองตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศไทยฉบับต่าง ๆ และฉบับปัจจุบันในส่วนที่ว่าด้วยการมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสำคัญ

๒. ระดับการศึกษา ใช้หลักเกณฑ์จากการพิจารณาสถิติระดับการศึกษาของประชากรไทยโดยทั่วไปแล้วเทียบเคียงกับสภาพความเป็นจริงของระดับการศึกษาของประชากรภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงอาศัยข้อมูลจากฝ่ายการศึกษา เทศบาลตำบลโนนสูง ส่วนการจัดชั้นระดับการศึกษาต่ำสุดนั้นยึดถือตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา

ในส่วนที่ว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นเกณฑ์ ภายหลังจากที่ได้ข้อมูลมาแล้วจึงนำมาจัดแบ่งเป็นช่วงชั้นโดยอาศัยโครงสร้างของงานเกี่ยวกับอายุ ก็จะแบ่งออกได้ดังนี้ คือ กลุ่มที่จบระดับการศึกษาตั้งแต่ไม่จบ ป.๔-จบป. ๗ ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำ กลุ่มที่จบระดับการศึกษาตั้งแต่ ม.ศ.๑ - จบอนุปริญาตรี ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มที่จบระดับการศึกษาตั้งแต่จบปริญญาตรีขึ้นไป ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูง

๓. ระดับรายได้ ใช้หลักเกณฑ์จากการพิจารณาสถิติระดับรายได้ของประชากรภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง อาศัยข้อมูลจากฝ่ายงานคลังเทศบาลตำบลโนนสูง ส่วนการจัดชั้นระดับรายได้ค่าสุดนั้นยึดถือเอาหลักเกณฑ์จากรายได้ขั้นต่ำของแรงงานในจังหวัดนครราชสีมาตามประกาศของกรมแรงงานเป็นสำคัญ ภายหลังจากได้ข้อมูลมาแล้วก็นำมาจัดแบ่งเป็นช่วงชั้นโดยอาศัยโครงสร้างของงานเกี่ยวกับอายุและระดับการศึกษาซึ่งกล่าวมาแล้ว แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ รายได้ต่อเดือน ประมาณ (๑) ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท ถือได้ว่าเป็นกลุ่มระดับรายได้อ่อน (๒) ๒,๐๐๑ - ๔,๐๐๐ บาท ถือได้ว่าเป็นกลุ่มระดับรายได้อันกลาง (๓) ๔,๐๐๐ บาทขึ้นไป จัดว่าเป็นกลุ่มระดับรายได้อันสูง

๔. เพศ แบ่งเป็นลักษณะ ชายและหญิง

๕. ตัวแปรตาม ตัวแปรตามที่ใช้มีจำนวนมาก เป็นต้นว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ทักษะคติทางการเมือง ฯลฯ ทั้งรายละเอียดที่ระบุไว้ในสมมติฐานของการวิจัย รายละเอียดเกี่ยวกับแนวความคิดดังกล่าวได้นำเสนอไว้แล้วตั้งแต่บทที่ ๒ จนถึงบทที่ ๓

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยมีจำนวนมากพอสมควร ประกอบทั้งลักษณะของกลุ่มตัวอย่างมีทั้งผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำตั้งแต่ไม่จบ ป.๔ จนถึงจบ ป.๗

รวมอยู่ด้วย ซึ่งกลุ่มดังกล่าวอาจจะพออ่านออกเขียนได้ หรือไม่สามรถอ่านออกเขียนได้ ดังนั้น การรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ จึงน่าจะเหมาะสมกว่าวิธีอื่น ๆ และเพื่อให้ข้อมูลที่ไ้มาครุฐาน เกี่ยวกันจึงได้สร้างโครงสร้างอย่างละเอียดของการสัมภาษณ์ขึ้นโดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบ ๒ ลักษณะ คือ แบบคำถามแท้ ๆ (Questionnaires) และแบบตารางสำรวจ (Survey Schedule) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งเป็น ๓ ภาค คือ

ก. ภาคแรกเป็นคำถามเกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปในการวิจัย

ข. ภาคที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดความสำนึกทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย

๑. คำถามเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองรวม ๑๓ ข้อ

๒. ตารางสำรวจเพื่อวัดความสนใจทางการเมือง จำนวน ๑๗ ข้อ

๓. ตารางสำรวจเพื่อวัดทัศนคติทางการเมือง จำนวน ๑๗ ข้อ

ค. ภาคที่สามเป็นตารางสำรวจการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน ๑๖ ข้อ

๒. รูปของคำถาม แบ่งเป็นดังนี้ คือ

ก. ภาคแรกซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปในการวิจัยนั้น เป็นคำถามแบบเผื่อเลือก (Check List Question) หรือแบบปรนัย (Multiple Choice Question) ชนิดให้เลือกตอบอย่างเสรีตามความเป็นจริง

ข. ภาคที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดความสำนึกทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ส่วนแรกทดสอบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจำนวน ๑๓ ข้อ ส่วนที่สองเป็นการวัดความสนใจทางการเมืองจำนวน ๑๗ ข้อ และส่วนสุดท้ายเป็นการวัดทัศนคติทางการเมืองจำนวน ๑๗ ข้อ ได้ใช้แบบคำถามที่ทองการคำตอบเฉพาะเจาะจง (Fixed Alternative Question or Closed Form) ด้วยการใช้คำถามแบบให้เลือกตอบเพียงข้อเดียวจากหลายคำถามประเภทเผื่อเลือกหรือแบบปรนัยโดยใช้

เครื่องหมาย ✓ (ถูก) หรือ ✗ (ผิด) กำหนดข้อที่ต้องการโดยไม่มีช่องว่างให้ตอบ
เสรีได้เลย สำหรับส่วนแรกทดสอบความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ส่วนอื่น ๆ ใ้ใช้
แบบตารางสำรวจชนิดให้เลือกรับตามลำดับความสำคัญ (Rating Scale) ซึ่งมีระดับ
ขั้นหรือองศา (Degree) ของการตอบ ๕ ระดับ (Five Point Rating Scales)
คือ ไม่เคย น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ในส่วนวัดความสนใจทางการเมืองและ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง^๑ ในส่วน
ทัศนคติทางการเมืองตอบแบบ Likert^๒

ค. ภาคที่สามเป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง
ใ้ใช้แบบตารางสำรวจชนิดให้เลือกรับตามลำดับความสำคัญซึ่งมีวิธีการตอบ ๕ ระดับ
คือ ไม่เคย น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า
(Rating Scale) จำนวน ๑๖ ข้อ

๓. รายละเอียดเนื้อหาของแบบสอบถาม แบ่งเป็นส่วน ๆ ภายในแต่ละภาค
ของแบบสอบถาม ดังนี้คือ

ก. ภาคแรกเป็นคำถามเกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปบรรจรายละเอียด
ของตัวแปรอิสระที่ต้องการทราบ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ
เป็นต้น เพื่อใช้ในการหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามต่อไป (ยกเว้นอาชีพที่ไม่นำมา
วิเคราะห์ด้วย)

สีดา เจตีย์, วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวการทำวิจัยวิทยานิพนธ์
บรรณานุกรมและเชิงอรรถ (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐), หน้า ๕๐-๕๒.

๒

David Kretch and others, Individual and Society, (New York :
McGraw-Hill Book Co., Inc., 1962), p. 149.

ข. ภาคสองเป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดความสำนึกทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ส่วนแรกทดสอบความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ส่วนที่สองวัดความสนใจทางการเมือง และส่วนที่สามวัดทัศนคติทางการเมือง

ส่วนแรกของภาคแรกเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจทางการเมือง บรรจุเนื้อหาสาระละเอียดไว้เป็น ๔ หัวข้อ คือ

หัวข้อแรกเป็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครอง ตามแบบประชาธิปไตย เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองทั่วไปทางฝ่ายรัฐบาลและท้องถิ่น ความหมายหรือหลักการของ ประชาธิปไตย เป็นต้น

หัวข้อที่สอง เป็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเกี่ยวกับการ บริหารงานของรัฐบาลหรือส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทั่วไป ของหน่วยการบริหารงานของรัฐบาลหรือส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารในระดับสูง ความหมายหรือ หลักการของการบริหารส่วนท้องถิ่น

หัวข้อที่สาม เป็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเกี่ยวกับการ เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้ง

หัวข้อที่สี่ เป็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเกี่ยวกับเรื่องของ กลุ่มผลประโยชน์ เป็นการทดสอบเกี่ยวกับความหมายและหลักการของกลุ่มผลประโยชน์ ความรู้ความเข้าใจ และความเป็นไปของกลุ่มผลประโยชน์ภายในเขตเทศบาลตำบลในสูง

ในการตั้งคำถามหรือเรียบเรียงรายละเอียดของเนื้อหาลงในแต่ละ ส่วนทั้งหมดนี้ประกอบด้วยแนวทางศึกษาจากตำรา เอกสาร และหนังสือวิชาการทาง รัฐศาสตร์ ตลอดจนตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องและเหตุการณ์ภายในท้องถิ่นและระดับชาติ

ส่วนที่สองของภาคที่สองนี้ เป็นการวัดความสนใจทางการเมือง ใ้กับบรรจุเนื้อหาสาระละเอียดไว้เป็น ๓ หัวข้อด้วยกันคือ

หัวข้อแรก เป็นการวัดความสนใจทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองตามแบบประชาธิปไตย เพื่อวัดความสนใจในสิทธิและความหมายและหลักการของประชาธิปไตย

หัวข้อที่สอง เป็นการวัดความสนใจทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลหรือส่วนท้องถิ่น เพื่อวัดความสนใจที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลหรือส่วนท้องถิ่นในทุก ๆ เรื่อง

หัวข้อที่สาม เป็นการวัดความสนใจทางการเมืองเกี่ยวกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบทั่วไปและในรูปของกลุ่มผลประโยชน์เพื่อทราบถึงความสนใจในการเข้ามีส่วนร่วมรูปแบบต่าง ๆ เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การติดตามผลการเลือกตั้ง การสมัครเข้ารับเลือกตั้ง เป็นต้น และการเข้ามีส่วนร่วมในรูปของกลุ่มผลประโยชน์ เช่น สนใจเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ สนใจที่จะติดตามข่าวคราวของกลุ่ม เป็นต้น

เหตุผลที่ผู้เขียนรวมเอาการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบต่าง ๆ และแบบของรูปกลุ่มผลประโยชน์เข้าไว้ด้วยกันก็เพราะว่าต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

สำหรับการตั้งคำถามหรือเรียบเรียงรายละเอียดของเนื้อหาลงในแต่ละส่วนทั้งหมดนี้ ก็เช่นเดียวกับส่วนความรู้ทางการเมืองอาศัยแนวทางเดียวกัน ส่วนที่สามของภาคนี้เป็นการวัดทัศนคติทางการเมืองได้บรรจุเนื้อหารายละเอียดไว้เป็น ๓ หัวข้อเช่นเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง คือ

หัวข้อแรก เป็นการวัดทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองตามแบบประชาธิปไตย เป็นการวัดความรู้สึกระหว่างจิตใจที่ต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย การยึดถือในคตินิยมของการปกครองแบบประชาธิปไตย การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและในทางสร้างสรรค์

หัวข้อที่สอง เป็นการวัดทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลหรือส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและอย่างสร้างสรรค์

หัวข้อที่สาม เป็นการวัดทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ และในรูปของกลุ่มผลประโยชน์ เพื่อทราบความคิดเห็นในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ และความเชื่อมั่นในกลุ่มผลประโยชน์

สำหรับการสร้างรายละเอียดของเนื้อหาการวัดทัศนคติทางการเมืองลงในแต่ละส่วนทั้งหมดนี้ก็เช่นเดียวกับส่วนความรู้ทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองอาศัยแนวทางเดียวกันในเบื้องต้นจากนั้นนำมาเข้าตารางสำรวจตามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แนวทางของลิเคอร์ท (The Likert Scale) ซึ่งเป็นมาตราส่วนที่ต่อเนื่องกัน (Continuous Scale) ของระดับความคิดเห็นต่าง ๆ ๕ ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เหตุผลที่ใช้มาตราส่วนประเมินค่าทัศนคติแบบ ๕ ระดับนี้เพราะง่ายแก่ผู้ตอบที่จะตอบตามความรู้สึกจริง ๆ และเพื่อให้ได้ค่าตอบที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อจะได้ค่าตอบที่สามารถแยกได้ว่ามีทัศนคติหรือระดับสูงซึ่งถือว่าเป็นทัศนคติทางการเมืองที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนต่อการปกครองตามแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติไม่ดีหรือระดับต่ำ ซึ่งถือว่าเป็นทัศนคติทางการเมืองที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองตามแบบประชาธิปไตย และทัศนคติทางการเมืองระดับปานกลาง ซึ่งถือว่าเป็นทัศนคติทางการเมืองที่เป็นกลุ่มพลังเงียบในทางการเมืองปกครองตามแบบประชาธิปไตยที่ยังไม่มีทัศนคติอะไรเลยในทางสนับสนุนหรือต่อต้านพร้อมที่จะโน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่งได้ทันทีถ้ามีน้ำหนักพอให้เชื่อถือ

ส่วนคำถามในแบบสอบถามที่วัดทัศนคติทางการเมืองนั้น รายละเอียดสร้างขึ้นตามแนวของเดวิด เครท (David Kretch) ซึ่งประกอบด้วยสามส่วน คือ ส่วนแรกเป็นส่วนที่เป็นความรู้ (Cognitive Component) หลักใหญ่ของส่วนนี้เกี่ยวกับความคิดเห็นในการประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ ที่มีความรู้สึกต่องานนั้นเช่นสิ่งนั้นดี เลว หรือสวย ไม่สวย เป็นต้น ส่วนที่สองเป็นความรู้สึก (Feeling Component) แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกเกลียด รัก เป็นต้น และส่วนสุดท้ายเป็นส่วนแนวโน้มในการกระทำ (Action Tendency) คือ ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นต่องานต่าง ๆ

ค. ภาคที่สาม เป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนแรก วัดการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการปกครองตามแบบประชาธิปไตย เป็นการวัดการเข้ามีส่วนร่วมที่ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น แนะนำให้ความรู้ในเรื่องของประชาธิปไตย การวิพากษ์วิจารณ์ข่าวสารการเมือง ซึ่งแสดงออกถึงความสนใจ

ส่วนที่สอง วัดการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการบริหารงานของรัฐบาลหรือส่วนท้องถิ่น เป็นการวัดการเข้ามีส่วนร่วมในการติดตามการบริหารงานของรัฐบาลหรือส่วนท้องถิ่นการสนทนากับการบริหารงานของรัฐบาลหรือส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่สาม วัดการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ และในรูปของกลุ่มผลประโยชน์เป็นการวัดรูปแบบต่าง ๆ ของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การสมัครเข้ารับเลือกตั้ง การหาเสียงใหญ่แทน เป็นต้น

สำหรับการสร้างแบบสอบถามในภาคนี้อาศัยแนวทางเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองในเบื้องต้นแล้วนำมาประกอบกับแนวความคิดของศาสตราจารย์ เลสเตอร์ คัมบลิว มิดเบรท

(Lester W. Milbrath) แห่งมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (State University of New York) และ เอ็ม. แอด. โกลด์ แห่งมหาวิทยาลัยฟลอริดา ตะวันตก (M.L. Goel of University of West Florida)

การทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือ

เมื่อผู้เขียนสร้างแบบสอบถามเสร็จจึงได้นำแบบสอบถามดังกล่าวทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ ท่าน เป็นผู้ตัดสินเพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยถือเกณฑ์การตัดสิน ๒ ใน ๓ กล่าวคือ หากขอสอบข้อใดจากผู้ตัดสินอย่างน้อย ๒ ท่านลงความเห็นว่าเป็นข้อสอบที่เหมาะสมสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดได้ ผู้เขียนจะเลือกข้อนั้นไว้เป็นแบบสอบถามต่อไป

ในการเลือกผู้ตัดสินนั้นผู้เขียนเลือกโดยใช้หลัก ๒ ประการ คือ ประการแรก คำนึงถึงสาขาวิชาที่เป็นภูมิหลังของผู้ตัดสินซึ่งล้วนมีความรู้ทางรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หรือสังคมวิทยาอย่างน้อยสาขาละ ๑ ท่าน ประการที่สอง คำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะและความสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวทางการเมืองเป็นอย่างดี

ข้อสอบที่ผ่านการเลือกจากผู้ตัดสินแล้วมีด้วยกันทั้งสิ้น ๗๒ ข้อ ภายหลังจากตรวจสอบถ้อยคำ ภาษา และการจัดลำดับคำถามแล้วจึงได้นำไปทดสอบความเข้าใจโดยให้กลุ่มประชากรตัวอย่างในกลุ่มผลประโยชน์ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงที่มีความแตกตางและความคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จะทดลองจริงมากที่สุด ซึ่งคัดเลือกแบบกลุ่ม เช่นเดียวกับกลุ่มประชากรตัวอย่างจริงจากผู้ที่มีภูมิลำเนาภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงก่อนหน้าที่ยุเขียนจะลงมือวิจัยจริงอย่างน้อยเป็นเวลา ๒ ปี และสุ่มจากเลขคู่ เช่น ๒, ๔, ๖ - - - เพื่อใช้เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างในการทดสอบแบบสอบถามล่วงหน้า (Pretest) เพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ คือ

๑. หาความถูกต้องสมบูรณ์เที่ยงตรง (Validity) เพื่อดูว่าแบบสอบถามมีข้อบกพร่องที่ใดบ้าง เพื่อจะแก้ไขให้สมบูรณ์

๒. หากความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) เพื่อตรวจดูว่าข้อมูลที่หา
มาได้นั้นเชื่อถือได้หรือไม่

๓. เพื่อตรวจดูว่าคำตอบที่ได้จะไม่คัดค้านสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. เพื่อกะประมาณระยะเวลาที่ได้รับคำตอบจะมีประโยชน์ต่อการวิจัยจริง ๆ

๕. เพื่อดูว่าข้อมูลที่รวบรวมมา มีความสะดวกหรือมีอุปสรรคมากน้อย เพื่อเป็น
ข้อเตือนใจในการทำวิจัย

๖. เพื่อกะประมาณจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้โดยนับจำนวนที่ส่งแบบ
สอบถามไป

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบล่วงหน้ากับกลุ่มประชากรตัวอย่างดังกล่าวแล้ว
ข้างต้น โดยทดสอบแบบไม่จำกัดเวลา จำนวน ๕๐ ชุด และนำมาคำนวณหาระดับความ
ยากง่าย (Level of Difficulty) และอำนาจจำแนก (Power of
Discrimination) ด้วยวิธีการของการ์เรทท์ (Garrett) ซึ่งมีสูตรดังต่อไปนี้

$$P = \frac{R_U + R_L}{2n} \times 100$$

$$D = \frac{R_U - R_L}{n}$$

$$R_U = \text{จำนวนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงที่ตอบถูกในแต่ละข้อ}$$

$$R_L = \text{จำนวนคนกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำที่ตอบถูกในแต่ละข้อ}$$

$$N = \text{จำนวนคนกลุ่มคะแนนสูงหรือจำนวนคนกลุ่มคะแนนต่ำ}$$

ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง ๒๐-๘๐ และอำนาจจำแนกตั้งแต่ ๒.๐ ขึ้นไป

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลกระทำขึ้นในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม - ต้นเดือนมิถุนายน ๒๕๒๓ ซึ่งเป็นช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล โดยจะมีขึ้นในวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๓ เวลาว่างกลายเป็นระยะที่กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้ความสนใจต่อข่าวสารทางการเมืองและแสดงบทบาทของตนเองมากกว่าระยะอื่น เพราะมีการชักชวนจากทางราชการให้ไปใช้สิทธิ์หรือออกเสียงเลือกตั้ง คั้งนั้นความสำนึกทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรที่จะปรากฏได้ชัดเจน เพราะมีเหตุการณ์ที่สำคัญเป็นสิ่งเร้าทางการเมือง อย่างไรก็ตาม การพิจารณาผลที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยก็ยังคำนึงถึงสถานการณ์ที่ใช้ในการศึกษาเรื่องนี้ประกอบด้วยเสมอ

การสัมภาษณ์ใช้นักสัมภาษณ์ชาย หญิง เป็นพนักงานเทศบาล หรือพนักงานสุขาภิบาลตำบลละ ๑ คน จนถึงระดับ ๕ จากเทศบาลตำบลโนนสูง และสุขาภิบาลตำบลละ ๑ คน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๖ คน นักสัมภาษณ์ได้รับการฝึกอบรมทำความเข้าใจกับแบบสอบถามและข้อควรระวังในการสัมภาษณ์เป็นเวลา ๑ วัน ก่อนการออกสัมภาษณ์

ในการออกสัมภาษณ์ นอกจากการคำนึงถึงเทคนิคการสัมภาษณ์โดยทั่วไปแล้วยังพยายามจัดให้นักสัมภาษณ์ที่มีความคุ้นเคยในแต่ละกลุ่มผลประโยชน์เป็นผู้สัมภาษณ์ในกลุ่มนั้น ๆ และทำการติดต่อนัดหมายล่วงหน้า พร้อมแจ้งให้รู้ถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องนี้ อีกทั้งยังย้ำถึงการไม่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองและรองรับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมดด้วยตัวเอง เพื่อลดปัญหาในการใช้ภาษา การสัมภาษณ์แบบไม่เต็มใจ และเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อนักสัมภาษณ์ส่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในช่วงกลางเดือนมิถุนายน ๒๕๒๓ แล้ว ก็ทำการคัดเลือกฉบับสมบูรณ์จำนวน ๓๐๐ ฉบับ กังรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใดเสนอมาแล้ว ต่อจากนั้นได้ลงรหัสเพื่อประมวลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ของศูนย์คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการนี้ได้ตรวจสอบข้อมูล และทดสอบโปรแกรมให้เรียบร้อยก่อนทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จ SPSS

เทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการศึกษาเรื่องนี้ คือ การคำนวณอัตราส่วนร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างแยกตามตัวแปรอิสระ และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและแง่มุมของความหมายที่ได้จากความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหลายที่ใช้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของข้อมูลและสมมติฐานที่ต้องการทดสอบเป็นเกณฑ์ โดยอาศัยกรอบของแนวความคิดที่ระบุไว้ในบทที่ ๑ จนถึงบทที่ ๕ เป็นแนวทางการวิเคราะห์ ทั้งนี้รายละเอียดต่อไปนี้ คือ

๑. ใช้การคำนวณอัตราส่วนร้อยละ เพื่อแสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแยกตามตัวแปรอิสระ

๒. ใช้การคำนวณอัตราส่วนร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความสำคัญทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างแยกตามตัวแปรอิสระ ทั้งนี้ความสำคัญทางการเมืองนั้นวัดได้จากความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และทัศนคติทางการเมือง โดยตั้งเกณฑ์การตรวจให้คะแนนไว้ดังนี้

๒.๑ การให้คะแนนแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ซึ่งคำถามเป็นแบบชนิดเลือกคำตอบประเภทสี่ตัวเลือกที่มีข้อถูกเพียงข้อเดียว ให้คะแนนข้อละ ๑ คะแนน ซึ่งทั้งหมดมี ๑๓ ข้อ คะแนนรวมทั้งสิ้น ๑๓ ข้อ และจัดเกณฑ์คะแนนดังต่อไปนี้ คือ กลุ่มคะแนนที่ต่ำกว่า ๔ คะแนนถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระดับต่ำ กลุ่มคะแนนตั้งแต่ ๔-๘ คะแนน ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระดับปานกลาง และกลุ่มคะแนนตั้งแต่ ๘-๑๓ คะแนน ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระดับสูง

๒.๒ การให้คะแนนแบบวัดความสนใจทางการเมือง ซึ่งคำถามเป็นแบบตารางสำรวจประเภทมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ให้เลือกตอบตามลำดับความสำคัญ สามารถแปลงเป็นคะแนนดังนี้

ไม่เคย	แปลงเป็น	๑	คะแนน
น้อย	แปลงเป็น	๒	คะแนน
ปานกลาง	แปลงเป็น	๓	คะแนน
มาก	แปลงเป็น	๔	คะแนน
มากที่สุด	แปลงเป็น	๕	คะแนน

มีทั้งหมด ๑๗ ข้อ โดยคะแนนรวมของแต่ละกลุ่มหาค่ายจำนวนคำถามที่ตอบมาซึ่งปรากฏว่าตอบครบถ้วนทุกข้อ คือ ๑๗ ข้อ จึงหาค่ายยอดคำถามทั้งหมดเป็นเกณฑ์ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มคะแนนสูงสุดระหว่าง ๒๐-๑๕๓ คะแนน คะแนนต่ำสุดต่ำกว่า ๔๘ คะแนนลงไป ส่วนคะแนนระดับปานกลางตั้งแต่ ๔๘-๕๕ คะแนน

๒.๓ การแปลงระดับทัศนคติทางการเมืองซึ่งเป็นคำถามแบบการางสำรวจประเภทมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคอร์ต (Likert Scale) แปลงเป็นคะแนนดังนี้

ทัศนคติในแง่ดีหรือส่งเสริมสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย			
(Positive)	แปลงเป็นคะแนนดังนี้		
	เห็นค่ายอย่างยิ่ง	แปลงเป็น	๕ คะแนน
	เห็นค่าย	แปลงเป็น	๔ คะแนน
	เฉย ๆ	แปลงเป็น	๓ คะแนน
	ไม่เห็นค่าย	แปลงเป็น	๒ คะแนน
	ไม่เห็นค่ายอย่างยิ่ง	แปลงเป็น	๑ คะแนน

ทัศนคติในแง่ไม่ดีหรือเป็นอุปสรรคต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย			
(Negative)	แปลงเป็นคะแนนดังนี้		
	เห็นค่ายอย่างยิ่ง	แปลงเป็น	๑ คะแนน
	เห็นค่าย	แปลงเป็น	๒ คะแนน
	เฉย ๆ	แปลงเป็น	๓ คะแนน
	ไม่เห็นค่าย	แปลงเป็น	๔ คะแนน
	ไม่เห็นค่ายอย่างยิ่ง	แปลงเป็น	๕ คะแนน

คะแนนรวมของทัศนคติของสมาชิกในแต่ละกลุ่มจะหารด้วยจำนวนคำถามที่ตอบมา เช่น ตอบ ๒๐ ข้อ จะหารด้วย ๒๐ ก็คือนิยม ๒ ตำแหน่ง แต่อย่างไรก็ตามปรากฏว่าตอบครบถ้วนทุกข้อคือ ๑๗ ข้อ

สำหรับเกณฑ์การตัดสินว่าจะมีทัศนคติทางการเมืองหรือไม่ ใช้วิธีการตีความหมายของคามัธยมฐาน ของทัศนคติทางการเมืองแต่ละข้อโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คามัธยมฐานระหว่าง	๓.๕๖ - ๕.๐๐	หมายถึงทัศนคติที่ดี
คามัธยมฐานระหว่าง	๒.๕๖ - ๓.๕๕	หมายถึงทัศนคติระดับปานกลาง
คามัธยมฐานระหว่าง	๑.๐๐ - ๒.๕๕	หมายถึงทัศนคติที่ไม่ดี

นอกจากนี้ยังให้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประกอบอีกเพื่อการสะดวกในการตรวจความถูกต้องของการวิเคราะห์

สำหรับการสรุปว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มผลประโยชน์ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงส่วนใหญ่มีทัศนคติปานกลางหรือไม่ก็ในคำถามแต่ละข้อได้จากการพิจารณาคามัธยมฐานและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นและร้อยละของกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

ทัศนคติที่ดีในคำถามเกี่ยวกับทัศนคติในแง่ดี จำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เห็นด้วยจะต้องมากกว่าร้อยละ ๕๐

ในคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่ไม่ดี จำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างจะต้องไม่เห็นด้วยมากกว่าร้อยละ ๕๐

ทั้งนี้คามัธยมฐานจะต้องอยู่ในระดับดี (๓.๕๖ - ๕.๐๐)

ทัศนคติปานกลาง : เมื่อพิจารณาคามัธยมฐานและร้อยละไม่เข้าหลักเกณฑ์ซึ่งจัดว่าเป็นทัศนคติและไม่ดี ถือว่าเป็นทัศนคติระดับปานกลาง

๓. ใช้การคำนวณอัตราส่วนร้อยละเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างแยกตามตัวแปรอิสระ ได้ตั้งเกณฑ์การตรวจให้คะแนนไว้ดังนี้

๓.๑ การให้คะแนนการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง คำถามเป็นแบบ
ประเมินค่าที่สามารถแปลงเป็นคะแนนได้โดยพิจารณาจากระดับการเข้ามีส่วนร่วมทาง
การเมืองในระดับต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ไม่เคย	แปลงเป็น	๑ คะแนน
น้อย	แปลงเป็น	๒ คะแนน
ปานกลาง	แปลงเป็น	๓ คะแนน
มาก	แปลงเป็น	๔ คะแนน
มากที่สุด	แปลงเป็น	๕ คะแนน

คะแนนรวมของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างหารด้วย
จำนวนคำถามที่ตอบมา ตัวอย่างเช่น ตอบมา ๓๐ ข้อ ก็จะหารด้วย ๓๐ คิดเศษนิยม
๒ ตำแหน่ง

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่าตอบกันหมดทุกข้อ คือ ๑๖ ข้อ จึงหารด้วยยอด
คำถามทั้งหมดที่ตอบมานี้เป็นเกณฑ์ ผลที่ได้ดังนี้ คือ

กลุ่มผู้มีคะแนนสูงสุดตั้งแต่ ๔๔-๑๕๓ คะแนน จัดได้ว่าเป็นกลุ่มพวกที่เข้ามี
ส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง

ส่วนกลุ่มผู้มีคะแนนตั้งแต่ ๓๖-๔๗ คะแนน ถือได้ว่าเป็นกลุ่มพวกที่เข้ามีส่วน
ร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง

สำหรับกลุ่มผู้มีคะแนนที่ต่ำกว่า ๓๖ คะแนน ถือได้ว่าเป็นกลุ่มพวกที่เข้ามีส่วนร่วม
ทางการเมืองในระดับต่ำ

๔. ใช้การคำนวณอัตราส่วนร้อยละจากการไขว้จับคู่ตัวแปรอิสระเพื่อหา
ความสัมพันธ์ของความสำนึกทางการเมืองกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง.